

Lëtzebuerg duergestallt gouf, schildert de Pit Péporté déi rezent Skandalen wéi d'Panama Papers a LuxLeaks. Den Image vum europäesche Musterschüler gëtt massiv an der Broschür ugekraut.

Da komme mer bei den Éischte Weltkrich, wou ee muss feststellen, dass Lëtzebuerg ewell an där Broschür zu de Verlëierer vum Éischte Weltkrich gerechent gëtt. Mee de Broch mat der bisheereger Geschichtsschreibung gëtt haaptsächlech am kuerze Kapitel iwwert den Zweete Weltkrich daitlech. An der neier Broschür ginn zwee wichteg Evenementer aus der Geschicht vum Zweete Weltkrich net erwänt, an zwar d'Personenstandsaufnahme mam dräimol „Lëtzebuergesch“ vum 1941 an de Generalstreik vum 1942. De Generalstreik vum 1942 ass awer e ganz wichtige Moment gewiescht an eiser Geschicht. D'Ursach vum Streik war d'Proklamatioun vum der obligatorescher Wehrpflicht den 30. August 1942. Dee Streik, dee sech vu Wolz aus iwwert d'ganz Land ausgebreit hat, hat fir kuerz Zäit d'Industrie am ganze Land un d'Stoe bruecht an hat als Folleg, datt den däitsche Besatzer 21 Leit higericht huet. Et war e grouse gemeinsamen Akt vu Resistenz géint den Okkupant.

An dann eisen nationale Kommemoratiounsday, deem all Joer den 10. Oktober ass, deem erënnert un de Widerstand vum Lëtzeburger Vollek géint déi däitsch Occupatioun. An dee Kommemoratiounsday erënnert konkret all Joer un eebe grad d'Personenstandsaufnahme, déi den 10. Oktober 1941 war a wou d'Lëtzeburger Vollek couragéiert zu iwwer 90 % – obwuel explizitt verbueden – op sengen Ziedele dräimol mat „Lëtzebuergesch“ geäntwert huet. Dësen Datum, den 10. Oktober 1941, fënnert ee bei de wichtige Schlüsseldaten net an der Broschür iwwert d'Lëtzeburger Geschicht erëm. Dat ass gestrach ginn.

Duerfir meng Froen un Iech ganz konkret: Sidd Dir der Meenung, dass den Datum vum Kommemoratiounsday, den 10. November 1941, ...

**Une voix** | Oktober!

**M. Fred Keup** (ADR) | ... an der Broschür iwwert d'Geschicht vu Lëtzebuerg virkomme sollt? Sidd Dir der Meenung, dass de Streik vum 31. August 1944 an der Broschür virkomme sollt?

**Plusieurs voix** | 1942!

**M. Fred Keup** (ADR) | 1942, pardon. Merci.

(Interruption)

Fannst Dir net, dass d'Kommemoratioun vum historreschen Hannergrond a vun de Sacrificen am Lëtzeburger Land a vun der Resistenz am Zweete Weltkrich wichteg genuch sinn, fir méi erwänt ze ginn?

Véiertens: Ass esou eng Émschreiwung – well dat ass et jo awer par rapport vu virduen – vun eiser Geschicht gewollt gewiescht vun Iech?

A fënneftens – an ech mengen, dat ass déi wichtegst Fro, déi awer trotzdem vill Leit hei am Land beschäftegt –: Sidd Der bereet, déi Broschür iwwerschaafen ze loossen, fir déi Saachen do mat afléissen ze loossen?

Ech soen Iech Merci.

**M. Fernand Kartheiser** (ADR) | Très bien!

**M. Fernand Etgen**, Président | Merci villmools, Här Keup. D'Regierung huet d'Wuert, den Här Premier- a Staatsminister Xavier Bettel.

**M. Xavier Bettel**, Premier Ministre, Ministre d'État | Villmools merci, Här President. Ech wëll direkt am Viraus soen, esou wéi den Här Keup et och preziséiert huet, dass d'Broschür „Apropos“ weeder vum SIP nach vun engem Regierungsmember geschriwwen gëtt. Déi gëtt geschriwwen vun engem Historiker. Dat war den Här Thewes 2008, et ass den Här Péporté 2022.

Et soll kee mech falsch verstoen, mee d'Missiouen, déi do ass, ass, dass een engem Historiker déi Aarbecht gëtt. Ech hale mech do eraus als Premierminister – an ech mengen, dass et och wichteg ass, dass kee Regierungsmember engem Historiker seet, wann hien eppes ze schreiwen huet, wéi hien dat ze gesinn huet, mee au contraire, dass hien déi Aarbecht och muss kënne fräi maachen! Dowéinst huet den Här Péporté dat esou geschriwwen, wéi et hei ass.

Ech hu weeder wëllen, eng Amëschung vun engem Minister bei der Redaktioun vu Chercheuren ze diktéieren, ze dirigéieren ... Et kann ee selbstverständlech en Echange hunn. Déi Broschür muss iergendeng Kéier souwiesou jo erneiert ginn; hei sinn et elo bal 15 Joer, déi et gebraucht huet. Mee ech sinn net dee Minister, dee bereet ass, engem Chercheur ze soen, wat en ze schreiwen huet, wéi en ze schreiwen huet a wat en ze publizéieren huet.

Wann ee mam Här Péporté senger Versioun net averstanen ass, da kann ee gären driwwer diskutéieren. Ech mengen, en Historiker huet och, dat hu mer och an der Vergaangenheet gesi mam Rapport Artuso, fir vill Diskussiounen gesuergt. Dat heescht, d'Geschicht, d'Analys, do muss net jiddwereen ëmmer dee selwechte Point de vue hunn.

Dir sot et selwer, et wär eng „Glanzbrochür“ fir d'Regierung. Wann den Här Péporté selwer seet, dass mer an de Finanze vill Saachen hu missen änneren, well mer eeben éischter an engem Eck waren, deem net grad dee recommandéiertste war, dann ass dat e Constant, deem den Här Péporté mécht. An ech géif et och dann net gutt fannen, wann d'Regierung géif soen: „Dat dierft Der net schreiwen. Et muss just eng Glanzbrochür sinn, wou mer nëmmen dat Positiivt kënne gesinn!“ Mir mussen och heiansdo an eis kucken. Dat, wat wichteg ass, ass, dass mer haut eis eens sinn, dass déi Efforten, déi gemaach gi sinn, déi richtig sinn. An ech géif wierklech ... Et géif mer leed doen, wann ech hei vun der Chamber gesot géif kréien, dass an d'Zukunft d'Chercheuren dat ze maachen hunn, wat der Regierung dann och am beschte passt!

**Plusieurs voix** | Très bien!

**M. Fernand Etgen**, Président | Merci dem Här Premierminister. D'Zousazfro vum Här Keup.

**M. Fred Keup** (ADR) | Jo, ech mengen net, dass d'Chamber do ass, fir Iech ze soen, wat Der sollt do draschreiwen. Et ass einfach eng Fro gewiescht, an, ech mengen, et muss een awer och soen, dass dat heiten elo net eng privat Recherche war vum Här Péporté, mee trotzdem eng Broschür, déi erausgi gëtt ënnert der Responsabilitéit eebe vum Staatsministère, also ënnert Iech, also hutt Dir jo d'Responsabilitéit. An an deem Sënn ass dat elo net iergendeng Aarbecht, déi e Chercheur komplett onofhängeg op enger Universitéit beispillsweis schreift, mee de Staat huet schonn do eng Responsabilitéit.

An ech mengen, Dir hutt elo net op d'Fro geäntwert. Dofir géif ech awer elo trotzdem eng Kéier froen: Sidd Der net der Meenung, dass déi wichteg Datumer elo, quitte datt Der et maacht oder net, einfach esou ..., ob déi wichteg Datumer wéi de Streik oder och wéi déi Personenstandsaufnahme, wat jo awer d'Kommemoratioun hei am Land ausmécht, ob déi net awer sollten an esou enger Broschür iwwert d'Geschicht vu Lëtzebuerg, déi vum Staatsministère editéiert gëtt a verantwort gëtt, drastoen?

**M. Fernand Kartheiser** (ADR) | Très bien!

**M. Xavier Bettel**, Premier Ministre, Ministre d'État | Ech widderhuelen, Här President, wat ech gesot hunn: Et ass net u mir, dem Historiker ze soen, wat en ze schreiwen huet oder net. An d'Meenung ... „Sidd

Dir där Meenung?“ Ech hunn do keng Meenung ze hunn! Ech sinn e Lecteur hei. Tatsächlech, mir produzéieren et – mee d'Liberté scientifique, d'Liberté historique, d'Liberté d'auteur muss déi sinn, déi den Auteur huet! En huet eeben en anere Bléckpunkt geholl.

Wann een dat dote wëll komplettéieren, kann ee jo och um Site ..., do gëtt et aner Méiglechkeete beim SIP, wou een och nach genuch aner Informatiounen huet. Dat doten ass elo déi lescht Broschür an ech wëllt wierklech ... Ech sinn houfreg, an engem Land ze sinn, wou awer de Gros vun der Politik déi Liberté scientifique och zouléisst, an net d'Politik decidéiert, wat gutt oder net gutt ass, a wat do eppes ze sichen huet a virun allem duerno, wat fir ee Resultat engem am beschte passt.

**Plusieurs voix** | Très bien!

**M. Fernand Etgen**, Président | Merci villmools dem Premierminister. Dëse Punkt ass domat ofgeschloss.

### 3. 7394 – Projet de loi modifiant la loi modifiée du 8 avril 1918 sur les marchés publics en vue de la transposition des articles 8 et 9 de la directive (UE) 2021/1187 du Parlement européen et du Conseil du 7 juillet 2021 concernant des mesures de rationalisation en vue de progresser dans la réalisation du réseau transeuropéen de transport (RTE-T)

Mir kommen elo zum Projet de loi 7394, der Ëmsetzung vun enger europäescher Direktiv am Bereich vum transeuropäeschen Transportreseau. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An d'Wuert huet elo d'Madamm Rapportrice vun dësem Projet de loi, déi honorabel Madamm Chantal Gary. Madamm Gary, Dir hutt d'Wuert.

**Rapport de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics**

**Mme Chantal Gary** (déi gréng), rapportrice | Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, Här Minister, ursprénglech hat dëst Marchés-publics-Gesetz, de Projet de loi 7394 also, deem 2019 deposéiert gouf, just als Zil, eng Rëtsch Erreurs matérielles ze korrigéieren: Referenzen an Datumer, déi ugepasst mussen ginn, Terminologie, déi muss en ligne gesat gi mat der EU-Terminologie, a fir am Gesetz méi genee ze preziséieren, bei wéi enge Marchés-publics-Prozeduren en Arrêt ministériel néideg wier.

Säitdeem ass d'Direktiv (EU) 2021/1187 vum europäesche Parlament a vum Conseil vum 7. Juli 2021 iwwert d'Rationaliséierungsmoosname fir d'Förderung vum transeuropäesche Verkéiersreseau, ofgekierzt RTE-T, a Kraaft getrueden. Dës Direktiv verflücht d'Memberstaaten, all néideg legislativ, reglementaire an administrativ Dispositiounen ëmzesetzen a spéitstens den 10. August dëst Joer konform ze sinn.

Här President, de Réseau transeuropéen de transport ass en zentraalt Element vun der europäescher Verkéierspolitik an huet als Zilsetzung d'Entwécklung vu kohärenten an effikassen Infrastrukturen am Verkéierssektor. Et geet deemno ëm grenzüwwerschreidend europawäit Interkonnectiounen tëscht de verschiddene Verkéiersreseauen, spréich Stroossen-, Schinnen- a Bannewaasserstroosennetze souwéi den Häfen an de Flughäfen.

De Réseau transeuropéen de transport besteet momentan aus zwee Planifikatiounsniveaue, mee eng Reform ass grad an der Maach, fir nach e weideren Niveau bäizesetzen. Engersäits geet et ëm de globalen

Niveau, dat sinn d'Haaptinterkonnexionscouloiren, déi bis 2050 fäerdeggestallt solle sinn, an anerersäits de Réseau central, de Kärreseau also, deen déi strateegesch wichteg Verbindunge vum globale Réseau ofdeckt. De Kärreseau soll bis 2030 ofgeschloss sinn. A bei der erwänter Reform sollen nach Tëschenziler bis 2040 bäikommen.

Déi ugangs erwänten Direktiv (EU) 2021/1187 viséiert elo d'Veinfachung vun de Prozeduren a Mesüeren, fir besser mat der Realisatioun vum transeuropäesche Verkéiersreseau virunzekommen. Mat Ausnam vun den Dispositiounen zu de Marché-publiques ass se awer schonns duerch de Vott vum Projet de loi 8144 a Lëtzebuergesch Recht transposéiert ginn. Dee Projet de loi huet d'Gesetz vum 2018 iwwert d'Ëmweltimpakt-evaluatioun ofgeännert an ass elo virun dräi Wochen, de 25. Juni 2023, a Kraaft getrueden.

Eis bleiwe mam virleiende Projet de loi just nach zwee Artikelen ze transposéieren. Den Artikel 8 vun der Direktiv concernéiert d'Marché-public bei de grenziwwerschreidende Verkéiersprojeten, déi an de Champ d'application vun dëser Direktiv falen. Fir Lëtzebuerg gëllen d'Dispositiounen vun der Direktiv domadder ...

(Brouhaha)

Kënnt Der wannechgelift e bësse méi roueg sinn? Dat wier immens léif! Merci.

Den Artikel 8 vun der Direktiv concernéiert d'Marché-public bei de grenziwwerschreidende Verkéiersprojeten, déi an de Champ d'application vun dëser Direktiv falen. Fir Lëtzebuerg gëllen d'Dispositiounen vun der Direktiv domadder fir folgend véier op EU-Niveau définiert Projeten, déi all am Beräich vum Schinnen-transport leien: Engersäits d'Liasoun ferroviaire transfrontalière Bréissel-Lëtzebuerg-Stroossbuerg, onofhängeg vum Gesamtkäschtepunkt vum Projet, an anerersäits dräi weider Projete vum Kärreseau mat Gesamtkäschte vu mindestens 300 Milliounen Euro. Heibäi handelt et sech ëm d'Eisebunnsbouen Amsterdam-Lëtzebuerg, wou och déi grouss Häfe vu Rotterdam an Antwerpen mat dra sinn, zweetens Lëtzebuerg-Marseille an drëtzens Lëtzebuerg-Basel.

An den zweeten Artikel, deen et nach ze transposéieren gëllt, ass den Artikel 9 vun der Direktiv, bei deem et sech ëm noutwendeg Iwwergangsbestëmmungen handelt, déi mir eebenfalls an d'Marchés-publiques-Gesetz integréiere mussen.

De Staatsrot hat zum urspréngleche Projet de loi fir d'Korrektur vun eenzelne Erreurs matériels keng inhaltlech Remarque geméiert. A sengem Avis complémentaire zu den Amendements gouvernementaux gouf et dunn allerdéngs eng Opposition formelle zum Amendement Nummer 3, där am final proposéierten Text vun der Mobilitéitskommissioun Rechnung gedroegouf.

Här President, heimat wier ech och schonn um Schluss. Ech soen deene Leit Merci, déi nogelauschert hunn, an ech ginn den Accord vun der grénge Fraktioun. Merci.

**Une voix** | Très bien!

**M. Fernand Etgen**, Président | Merci villmools, Madamm Gary.

An als éischte Riedner ass den honorabelen Här Aly Kaes agedroen. Här Kaes, Dir hutt d'Wuert.

**Discussion générale**

**M. Aly Kaes** (CSV) | Jo, merci, Här President, fir d'Wuert. Merci der Madamm Chantal Gary fir den exzellente schrëftlechen a mündlechen Rapport. Si war esou komplett, datt et sech eriwweert, nach zu

deenen eenzelne Punkte Stellung ze huelen. Ech géif domadder den Accord vun der CSV-Fraktioun ginn. Merci.

**M. Fernand Etgen**, Président | Merci villmools, Här Kaes. An da geet d'Wuert weider un d'Madamm Barbara Agostino.

**Mme Barbara Agostino** (DP) | Merci fir de schrëftlechen a mündlechen Rapport vum Chantal Gary als Rapportrice. D'Demokratesch Partei ënnerstëtzt natierlech d'Verbesserung vun der Interkonnexioun tëscht de Memberstaaten. Dat gesot, ginn ech den Accord vun der Demokratescher Partei.

**M. Fernand Etgen**, Président | Merci villmools, Madamm Agostino. An da ginn ech d'Wuert weider un den Här Carlo Weber.

**M. Carlo Weber** (LSAP) | Jo, och villmools merci der Rapportrice, dem Chantal Gary, fir dee gudde schrëftlechen a mündlechen Rapport. Ech ginn heizou den Accord vun der LSAP. Merci.

**Une voix** | Très bien!

**M. Fernand Etgen**, Président | Merci, Här Weber. An da ginn ech d'Wuert weider un den Här Jeff Engelen.

**M. Jeff Engelen** (ADR) | Merci, Här President. En häerzlechen Merci un d'Madamm Chantal Gary fir hire schrëftlechen a mündlechen Rapport. Et ass deem näischt méi bäizefügen. An ech ginn den Accord vun der ADR zu dësem Gesetz. Merci.

**M. Fernand Etgen**, Président | Merci, Här Engelen. An de leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen.

**M. Marc Goergen** (Piraten) | Merci, Här President. Merci dem Chantal Gary. Och mir ginn eisen Accord.

**M. Fernand Etgen**, Président | Merci, Här Goergen. D'Regierung huet d'Wuert, den Här Vizepremier- a Mobilitéitsminister François Bausch.

**Prise de position du Gouvernement**

**M. François Bausch**, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics | Här President, merci un d'Madamm Gary fir hire gudde schrëftlechen a mündlechen Rapport an och allen Deputéierte fir d'Zoustëmmung.

**M. Fernand Etgen**, Président | Merci villmools. D'Diskussioun ass ofgeschloss.

Mir kommen dann elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7394. Den Text steet am Document parlementaire 7394<sup>5</sup>.

**Vote sur l'ensemble du projet de loi 7394**

D'Ofstëmmen fänkt un. Mir maachen de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 57 Jo-Stëmmen bei kenger Nee-Stëmm a bei kenger Abstentioun ugeholl.

*Ont voté oui* : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf (par M. Paul Galles), Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies (par M. Félix Eischen), Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo (par Mme Diane Adehm), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar (par Mme Octavie Modert), Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par Mme Elisabeth Margue) et Claude Wiseler (par Mme Martine Hansen) ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi (par M. André Bauler), Fernand Etgen, Gusty Graas, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff (par Mme Barbara Agostino), Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Claude Lamberty) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana (par Mme Cécile Hemmen), Mmes Tess Burton, Francine Closener (par M. Yves Cruchten), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, MM. Dan Kersch (par Mme Simone Asselborn-Bintz) et Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser et Fred Keup ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

## 4. Ordre du jour

Da kéime mer elo zu deene Motiounen, déi de Moien deposéiert gi sinn, wou mer de Vott nach net gemaach hu bei der Consultatiounsdebatt. Fir d'éischt, emol ...

(Interruption)

Jo?

**M. Gilles Roth** (CSV) | Här President, ech mengen, mir haten ofgemaach, dass de Vott iwwert déi Motioun géif no 14.30 Auer gemaach ginn.

**M. Fernand Etgen**, Président | Dann huele mer déi Motiounen um 14.30 Auer. Mir géifen dann elo direkt ufänke mam Modell-1-Gesetz, dat heescht, mam Agrargesetz, an duerno huele mer eréischt d'Motiounen.

Als nächste Punkt um Ordre du jour ...

**M. Sven Clement** (Piraten) | Kënne mer net den Debat als Éischt maachen an d'Votten herno?

**M. Fernand Etgen**, Président | Wat gelift?

**M. Marc Goergen** (Piraten) | Eis Motioun iwwert den TICE brauch eng Véierelstonn.

**M. Fernand Etgen**, Président | Den Här Clement.

**M. Sven Clement** (Piraten) | Merci, Här President. Solle mer dann net vläicht ... Ech denken, datt mer warscheinlech iwwer zwielef Minutte brauchen, fir déi ze debattéieren, datt mer den Debat vun de Motiounen elo maachen an datt mer de Vott, esou wéi ofgemaach, ëm hallwer dann – respektiv kuerz no hallwer – maachen, dann hätt all Kolleeg Zäit fir zrëckzekommen, well soss muss de Vizepremier hei awer waarden. Ech denken, dat ass ...

## 5. Motion de M. Marc Goergen au sujet de la convention concernant la participation financière de l'État au TICE

(Motion déposée en séance publique n° 64 du 13 juillet 2023 – à consulter en page 21 de ce compte rendu)

**M. Fernand Etgen**, Président | Da fänke mer u mat där Motioun, déi den Här Goergen de Moien deposéiert huet iwwert den TICE.

Da géif ech dem Auteur vun där Motioun, dem Här Marc Goergen, d'Wuert ginn.

**Exposé**

**M. Marc Goergen** (Piraten), auteur | Merci, Här President. Ech ka se nach eng Kéier ganz kuerz erklären, dann huele mer och déi zwielef Minutten erëm eran. Dir hutt alleguerter matkritt, dass et beim TICE immens vill Gerumouers gëtt, grad wéi et mam ...

**Une voix** | Pscht!